

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

ZA NEKAJ VEČ KOT
NA DAN DOBIVATE
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (Izvezmi sobot,
nedelj in praznikov).
:: Citajte, kar Vas zanima ::

Telephone: CHelsea 3-1242

Reentered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 248. — Štev. 248.

NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 29, 1940 — TOREK, 29. OKTOBRA, 1940

Volume XLVIII. — Letnik XLVIII.

ROOSEVELT ODGOVORIL REPUBLIKANCI

Republikanci so skušali ovirati narodno obrambo, pravi F. D. R.

Sinoči je predsednik Roosevelt v svojem govoru v Madison Square Garden v New Yorku jasno odgovoril republikancem in drugim kritikom svoje administracije. Rekel je, da zapiski kongresa kažejo, da so republikanci, ki se sedaj pritožujejo, da obramba dežele ni zadostna, skozi 7 let pobijali vsa njegova priporočila na kongres za oborožitev. Očital jim je, da so s svojim stališčem napram njegovi vnanji politiki pokazali strahopetnost, slabost in kratkovidnost.

Republikanci so igrali politiko

V veliki dvorani se je nabralo 22.000 poslušalcev in njegovih občudovalcev in razvnel jih je do viška, ko je navajal nekatere točke iz zapisnika zborovanja kongresa ter izjave nekaterih vodilnih kongresnikov.

"Pravim, da so republikanski voditelji igrali politiko z obrambo v letih 1938 in 1939," je rekel z vsem ognjem in povdarkom, ki mu je bil na razpolago, poslušalci pa so v odobravanju zagnali velik hrup. "Pravim, da igrajo politiko z varnostjo dežele še danes."

Republikancem je z zasmehom očital, da se sedaj zvijajo in kličejo "tudi jaz", kadar je govor o pomoči Angliji, da pa so lanske jeseni v kongresu glasovali proti embargu na orožje.

Našteval je obdolžitve proti republikancem

Predsednik je omenil svoj govor v Philadelphiji ter rekel, da je tedaj na hlevska vrata nabil nekatere napačne trditve glede tajnih pogodb, da se tam posuše in da hoče sedaj nabiti na isti način neresnice, ki so v zvezi z ostalim svetom in obrambo dežele.

"Kot napačne označujem sedaj izjave, katere podajajo dan za dnem, noč za nočjo, govorniki republikanske kampanje, namreč, da je oboroževanje Amerike počasno, da šepa, da ne bo nikdar zmoglo odvrniti nevarnost od zunaj," je rekel.

Republikanci se niso zmenili za njegova svarila.

Tem govornikom je rekel, da so mu sedem let v kongresu očitali, da bega narod, ko je vedno priporočal, da se dežela oborožuje. Leta 1933 se je pričela zbirati nevihta v Evropi in Aziji in od tedaj naprej je ves čas opozarjal narod na bližajočo se nevarnost ter priporočal oborožitev, republikanci pa mu niso verjeli. Ako bi zadnjih 7 let bili republikanci na

Italjansko prodiranje je bilo vstavljeno

Vladno poročilo iz Aten pravi, da Grki trdovratno zadržujejo Italjane pri njihovem prodiranju. Italjani neprestano napadajo, toda Grki junaško branijo svoje postojanke. Neko poročilo pravi, da so Grki na nekem kraju celo prebili italjansko črto in prodrli 8 milj v Albanijo.

Kralj Jurij II. je prevzel vodstvo nad armado, mornarico in zračno silo, toda šef generalnega štaba general Aleksander Papagos je bil imenovan za vrhovnega poveljnika.

Italjani bombardirajo mesta

Ko so večeraj zjutraj italjanski letalci bombardirali pristanišče Patras, je bilo ubitih 100 ljudi. Letalci so sicer skušali zadeti tudi pristaniške naprave, justično palačo in več velikih poslopij, toda škoda je neznatna.

Italjanski letalci so tudi bombardirali Tatoi, letališče blizu Aten ter most čez kanal Korint, ki loči Peloponez od celine. Most čez Korint in letališče sta ostala nepoškodovana. Napad je izvedlo 15 italjskih aeroplanov, toda grški letalci so se spustili z njimi v boj in uničeni so bili štirje italjanski bombniki.

Pomoč Grški

O italjanskem vpadu na Grško je grška vlada obvestila

vladi, tedaj bi vojna mornarica v istem stanju kot leta 1933. Danes pa je mornarica na visko svoje neinkovnosti, armada in zračna sila pa ste močni, kot še nikdar prej.

"Ko se je to veliko konstruktivno delo nadaljevalo," je rekel, "so nas republikanski voditelji skušali ovirati pri našem delu za obrambo dežele. Proti temu delu niso samo glasovali, temveč so od časa do časa tudi zatrjevali, da so ta dela nepotrebna in potratna in da je naša oborožena sila dovolj močna za vsak slučaj."

"Zato sedaj predlagamo, da obtožimo te republikanske voditelje iz njih lastnih ust—voditelje, ki sedaj znanjšujejo našo obrambo—jih obtožimo tega, kar so rekli sami v dnevih pred tem volitvenim letom ter jim povejmo, kako velika je že naša obramba."

Nato je predsednik navajal,

Anglijo, Nemčijo, Turčijo in Jugoslavijo. Uradno naznanilo izraža upanje, da Grška ne bo prisiljena, da se sama bori proti vpadniku ter se zanaša na svoje sosede na Balkanu.

Do sedaj pa ji je prišla na pomoč samo še Anglija, ki je v grške vode takoj poslala svoje bojne ladje. Angleški mornarji in vojaki so tudi zasedli grški otok Kreta, ki brani vhod v Egejsko morje. Angleži so tudi poslali bojne ladje v Jonsko morje, ki vodi skozi Otrantsko morsko ožino v Jadransko morje. Tam so se angleški mornarji izkrcali na nekem majhnem otoku v bližini Korfu-a, da preprečijo Italjanom, da bi se izkrcali na Korfu.

Angleži baje prišli v Solun

Neko poročilo iz Aten pravi, da so pripeljale angleške bojne ladje vojaštvo v Solun ter na mali otok Kephalaion blizu Aten.

Ministrski predsednik general Ion Metaxas je pozval Italijo, da naj z bombardiranjem prizanese Atenam, ki so starodavno mesto z neprecenljivimi umetnostmi, toda vojaško nezavarovane. S tem hoče Metaxas Atene obvarovati uničenju, kakoršno je doletelo Varšavo in Rotterdam.

kaž so govorili bivši predsednik Hoover, poslanec Hamilton Fish in senator Taft iz Ohio.

"Republikanski voditelji so s strel svojih hiš vpili, da je naša obramba dovolj močna," jim je rekel.

Ko je v januarja 1938 priporočil kongresu, da dovoli potrebno vsoto za povečanje vojne mornarice, so republikanski voditelji, med njimi senator McNary, ki je sedaj kandidat za republikanskega podpredsednika, senator Vandenberg in senator Nye nastopili proti predsednikovega priporočila. V obeh zbornicah so republikanci bili proti vsakim izdatkom za mornarico.

Nadalje je predsednik navajal še mnogo drugih svojih priporočil za obrambo dežele in dejal, da so republikanci vedno nastopili proti njegovim predlogom. In zpet jim je očital,

Onstran morja

"Amerikanci prihajajo . . ."

V soboto zvečer je govoril po radio polkovnik Charles Sweeney, častni poveljnik "orlovskega oddelka" angleške zračne sile.

Njegov govor je bil predvsem namenjen Francozom. "Amerikanci bodo zopet prišli, — je izjavil, — milijone in milijone jih bo prišlo. Mi, kar nas je tukaj, smo šele predstraža."

— Mi ameriški prostovoljci, možje iz leta 1914, vojaki tujke legije, letalci Lafayetteovega oddelka, smo Angliji na razpolago. Toda kmalu ne bomo več sami. Milijoni bodo prišli za nami kakor leta 1918.

Sweeney, eden ustanoviteljev Lafayetteovega škvadrone, je član francoske častne legije ter je mnenja, da je treba smatrati v sedanji vojni Anglijo za zmagovalko.

"Orlovski" oddelki vežba Newyorčan William Erwin Taylor ter se bo najbrž še pred božičem udeležil zračnih napadov.

Irska hrepeni po miru

Nedavno je rekel irski ministrski predsednik De Valera članom prostovoljne varnostne službe:

— Irska si mora nabaviti dosti orožja, ne ve pa, kdaj ga bo potrebovala. Najboljše bi bilo seveda zanjo, če bi ji nikdar ne bilo treba seči po orožju. Irska živi v miru in nikomur ničesar slovega ne želi. Želja, da živimo v miru, pa ni še nobena jamsčina, da nas bodo v miru pustili.

Za slučaj potrebe bi lahko Irska spravila skupaj stotisoč mož močno armado.

da so republikanci z ozirom na domače zadeve ravno tako strhopetni, slabotni in kratkovidni, kakor v zadevi vnanje politike.

Svoj govor pa je zaključil z besedami:

"Hodimo naprej v trdni veri. Hodili bomo naprej do miru."

Delavske vesti:

Moški bodo nadomestili moške v kafetiriji

Stewardova družba in-a v New Yorku več kafetirij, ki imajo par sto uslužbencev.

Unija kafeterijskih delavcev se je pritožila, da Steward najema ženske namesto moških, ki so poklicani v vojaško službo.

Unija je navedla slučaj nekega strežaja, ki mora odslužiti svoj rok v narodni gardi. Namesto njega je vodstvo najelo žensko, kateri plača \$5.50 manj na teden.

William Lowenstein, zastopnik Stewardove družbe je izjavil, da se kaj takega ne bo več zgodilo. Dotična ženska je bila že odslovljena; namesto nje vrši delo unijski član.

Obljubil je tudi, da bodo vsi nadaljni delavci, ki bodo poklicani v vojaško službo, nadomeščeni z unijskimi člani.

Stavkovni izgredi

V bolnišnici v St. Louis, Mo., leži težko ranjen Elmer Bennis, član locala 42 Building Laborer's unije (AFL). Oblastim je povedal: — Bil sem v družbi kakšnih sto drugih unijskih mož. Izenada je navajala na nas z vseh strani oborožena ljudska drhal. Mi nismo bili oboroženi, vsled česar smo se spustili v beg. Oni so še dolgo streljali za nami.

V napadu je bilo pet unijskih članov nevarno ranjenih, eden pa usmrčen. Izgredi so se završili pred poslopjem, ki so ga štrajkarji piketirali, ker kontraktor ni hotel najeti unijskih delavcev.

Tovarna za letala išče osem tisoč mož

Republic Aviation Corporation v Farmingdale, N. Y., ki je dobila od vlade za 60 milijonov dolarjev naročil ter ima sedaj zaposlenih 2500 mož, išče nadaljnjih osem tisoč delavcev, da ji bo mogoče izvršiti naročila. Kompanija upa, da bo dobila potrebne delavce iz Nassau in Suffolk okrajev.

Vsak delavec, ki dobi pri tej kompaniji službo, mora hoditi dvanaest tednov v posebno večerno šolo, kjer se izvežba v svoji stroki. Vzdrževanje te šole stane kompanijo nad en milijon dolarjev.

Tovarna zavzema sedaj 228 tisoč kvadratnih čevljev prostora. Ko jo bodo povečali, bo znašala njena površina poldrug milijon kvadratnih čevljev.

Kaj je storila WPA za New York

Delavcem WPA nekateri očitajo, da ne delajo drugega kot slone na lopatah in čakajo 5. ure popoldne.

To pa skorogotovo ni res, posebno če pogledamo, kaj so storili v petih letih WPA delavci v New Yorku in okolici.

Newyorški ravnatelj WPA, (Nadaljevanje na 3. str.)

LEWIS JE PUSTIL DELAVSTVO NA CEDILU

Demokrat. podpredsedniški kandidat trdi, da so Lewisu osebni interesi več kot pa usoda ameriškega delavstva. — Govoril je kakor nemški propagandni minister.

Henry Wallace, demokratiški podpredsedniški kandidat, je mnenja, da se je Lewis zato zavzel za Wendella L. Willkieja, ker njegovi osebni interesi soglašajo s totalitarnimi elementi v velikem biznesu.

— Lewis je skušal diktirati vladi delavsko politiko, česar mu pa predsednik Roosevelt ni dovolil.

— Lewis je prepričan, da njegovo mesto ni v delavskih vrstah, pač pa poleg totalitarnih elementov v velikem biznesu. Nad vlado se skuša polastiti kontrole in zato ga žene srce k Girdlerju in Weiru. Kdor ga je v petek poslušal, je mislil, da govori nemški propagandni minister Goebbels.

Weir in Girdler, ki ju je omenil Wallace, sta znana ameriška jeklarska magnata.

Ernest G. Weir je predsednik Weirton Steel Corporation in načelnik narodnega republikanskega finančnega odbora, dočim je Thomas Girdler,

Henry A. Wallace

predsednik upravnega sveta Republic Steel Corporation.

Wallace v svojih kampanjskih govorih predvsem naglašava, da bo zopetna izvolitev Roosevelta utrdila narodno edinstvo in povečala zaščito proti napadom evropskih diktatorjev.

Norman Thomas:

SOCIALISTI RESNIČNI PRIJATELJI MIRU

Socialistični predsedniški kandidat ne vidi posebne razlike med Willkiejem in Rooseveltom ter pravi, da miroljubnemu državljanu ne kaže drugega kot voliti socialistične kandidate.

V Rochesteru, N. Y., je govoril Norman Thomas, predsedniški kandidat socialistične stranke ter poudarjal, da ni niti Willkieju niti Rooseveltu prav posebno verjeti, če pravita, da v slučaju svoje izvolitve ne bosta pahnila ameriškega naroda v vojno. Miroljubnim državljanom torej ne kaže drugega kakor voliti kandidate socialistične stranke.

— Prav nič ne dvomim o poštenih namelih predsednika Roosevelta, — je dejal Thomas na velikem zborovanju svojih pristašev. — Vsak človek, ki ima količkaj razuma, hrepeni po miru. Včasih pa kdo zahrepeni po miru, ki je v zvezi z nevarnimi okoliščinami. . . Kar iznenada postavi na kocko naše osebne pravice in življenje nešteti naših sodržavljanov ter pravi, da je treba zaščititi Šanghaj ali Singapur. Pri tem pa pozablja, da je še pred meseci rekel, da nismo zmogni obraniti niti Omaha v državi Nebraska.

— Predsednik, — je izjavil Thomas, — je mogoče svojo priljubljenost pri narodu nehoti izrabiti za skrajno nevarno igro. Ljudem pripoveduje, da noče vojne, toda njegova dejanja vodijo v vojno če tudi pravi, da vodijo k miru.

Glede Willkieja je dejal Norman Thomas: — On je mogoče še v večji meri kakor Roosevelt predstavnik tistega umirajočega privatnega kapitalizma, ki ne more doma odpraviti stiske in revščine, pa išče s pomočjo municijskega gospodarstva, imeprijalizma in vojne novih svetov.

— V vsem dolgem političnem udejstvanju nisem še nikdar opazil, — je nadaljeval Thomas, — da bi se kdo drugi kakor Willkie, bavil s kakšnim tako važnim vprašanjem kot je

vnanja politika, s tako nizkega duševnega vidika. Ker z Rooseveltom soglašava v vseh vnanje političnih vprašanjih, stika po malenkostih in se obreaga ob stvari, ki sploh ne zaslužijo, da bi se človek obregnil ob nje.

Glede vojne sta Willkie in Roosevelt tako edina, da republikanci in demokratje sploh ne bodo imeli pri volitvah odločati o kakšni razliki.

— Obezna vojaška služba, — je dejal Thomas, — je baš tako demokratska kakor suženjstvo. Na ta način dobavljajo vojake, nikakor ni pošteno. Kaj bi kdo rekel, če bi si dežela na ta način preskrbovala policiste, cestne pomočnike ali učitelje?

— Ko bo enkrat imela Amerika armado, jo bo začelo skominati kot pač skomina nekatere evropske države. Tem skominom se pravi napadalna vojna.

— In če ne bo vojne, kaj bodo počeli naši vojaki? Neki major mi je nekoč rekel: — Če vojaštvo ne bo imelo drugega dela, bo kontroliralo delavstvo. In če bo vojakom ostajalo še kaj časa, bodo zavzeli Mehiko ali kakšno drugo državo, da jo bodo zaščitili pred tujimi napadaleci.

ZREBANJE ŠTEVILK

za obvezno vojaško službo. — Ob prisotnosti predsednika Roosevelta je danes opoldne vojni tajnik Stimson potegnil prvo številko za obvezno vojaško službo in sicer: 158. — Leta 1917 je bila prva številka 258.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation), Frank Sakser, President; J. Lupsha, Sec. - Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

47th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays. Subscription Yearly \$6.-. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.-; za pol leta \$3.-; za štiri leta \$15.00. - Za New York za celo leto \$7.-; za pol leta \$3.50. Za inozemstvo za celo leto \$7.-; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenki sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. Telephone: CHelsea 3-1242

POMAGAJTE nam IZBOLJSATI LIST s tem, da imate vedno VNAPREJ plačano naročnino. Časopis mora odgovarjati potrebi časa. Vsak cent prihranjen pri terjatvi, je namenjen za IZBOLJSANJE LISTA.

SKRAJNA SREDSTVA

Čim bolj se bližajo volitve, tem ostriša postaja volilna borba, ki je pa precej enostranska. To se pravi, da se le ena straka bori, dočim druga mirno čaka odločitve volilcev.

Bore se republikanci. Njihov strateški načrt je bil izdelan do skrajnih podrobnosti. Republikanski predsedniški kandidat je že prepotoval vso deželo in imel v vseh važnejših krajih nekaj govorov.

Demokratska volilna kampanja je presenetljivo mirna. Podpredsedniški kandidat Wallace potuje po deželi in v svojih govorih navaja neovrgljiva dejstva.

Predsednik Roosevelt je šele prejšnji teden posegel v volilni boj ter bo imel ta teden nekaj govorov. Tudi on ne more drugega navajati kot dejstva. Sedem let je že v uradu in njegovo delo je odprta knjiga. Narod ga presoja po njegovih naporih in uspehih.

Republikanskemu predsedniškemu kandidatu bolj trda prede. Možna težka naloga. Pozornost naroda mora obrniti nase. Volilce mora prepričati, da bo v Ameriki bolje, če bo namesto demokrata republikanec v Beli hiši.

Ker ne more navajati dokazov, mu pridejo prav sumnjenja in neutemeljeni očitki.

Spčetka je skušal republikanski predsedniški kandidat prepričati Amerikance, da bo pahnil Roosevelt deželo v bankrot. Do centa natančno je vedel povedati, koliko je Rooseveltova administracija potrošila. Glede narodnega dohodka pa ni bil tako natančen. Reknel je, da bi bil lahko večji in da bo večji, če pridejo republikanci h krmilu.

Ker to ni držalo, je začel Rooseveltu očitati diktatorske namene, češ, da Roosevelt samo čaka ponovno izvolitev, pa si bo takoj prisvojil diktatorsko oblast.

Tudi ta obdolžitve se ni obnesla. Republikanecem je začelo primanjkovati orožja, toda nekaj so ga še imeli v rezervi. "Če hoste izvolili Roosevelta, bo vojna, če hoste izvolili Willkieja, bo mir!" so raztrobili po širni Ameriki.

To so resne besede, ki vzbujajo v človeku vsakovrstne misli in pomisleke. Odločitev med mirom in vojno ni kar tako nekaj vsakdanjega. Kaj, če bi bile trditve republikancev resnične?

Toda ameriški narod se je kmalu zavedal in spregledal. Amerikanci prav dobro vedo, da je presneto malo odvisno od Bele hiše, če bodo morale Združene države v vojno ali ne.

Zaenkrat je to povsem odvisno od naklepov, ki jih kujejo v Berlinu, Rimu in Tokiju.

Če bodo diktatorji naprejši ost proti Združenim državam, bo skupna politika Združenih držav odločevala, kako je treba presteči udarec. V takem slučaju ne bo prav velike razlike, če je v Beli hiši Roosevelt ali Willkie.

Toda če prav premišljimo, poznamo, da so bili republikanci vedno bolj navdušeni za vojno in vedno bolj naklonjeni Angliji kakor pa demokratje. Treba se je le ozreti v zgodovino in se spomniti volilnega boja leta 1916.

Wilson se je obotavljal napovedati vojno Nemčiji, dasi je imel za to dovolj vzroka.

Republikanci so pa kar žareli vojnega navdušenja. Kdarkoli so Nemci kaj storili, kar ni bilo v soglasju z ameriškim principii, je izšlo newyorško republikansko časopisje v posebnih izdajah z debelinami naslovi: "Sama škoda, da ni Theodore Roosevelt naš predsednik! On bi jim že pokazal!"

Njihovo ščuvanje na vojno je v tistih usodnih dneh presegalo vse meje. "V Berlin! Po kajzera!" To je bilo njihovo geslo. Prirjeali so takimenovalne preparadness parade, in skoro na vsakem vogalu se je drl vojni ščuvalec.

Trditve, da je republikanski predsedniški kandidat tisti izvoljenec, ki ima edini dovolj moči in vpliva, zasčtititi Ameriko pred vojno, — take trditve so nesmiselne.

Res je, da živimo v skrajno burnih časih, in haš vsled tega se je zdelo Rooseveltu potrebno pripraviti delo za vsak slučaj. Pripravljenost pa še nikakor ni vojna, pač je pa haš v ameriškem slučaju zaščita proti vojni.

Ameriška državna ladja ne plava več po tako mirnem političnem vodovju. Toda mož je nenehoma pri krmilu že nad sedem let ter dobro pozna čeri, vrtnice in druge nevarnosti.

Ali bi bilo umestno v sedanjem času poveriti državno krmilo novinecu?

Kanadski župan v svobodi

Montrealškega župana Camilla Houde-a so izpustili iz ječe, kamor je bil poslan, ker je javno nasprotoval konškrp oiji. Izpustili so ga, ker ponovno kandidira za župana. Oblasti bi mu to prav lahko preprečile, pa so si mislile: — Bomo videli, kaj bodo rekli volilci. Če bo poražen, bo to njegova najhujša obsodba.

EDEN ZA VSE, VSI ZA ENEGA

Prizor v Beli hiši, ko je predsednik Roosevelt sprejel in pozdravil vojaške zastopnike južno-ameriških držav, ki so bili povabljeni, da si ogledajo vojaške naprave.

Iz Slovenije

OBUP V STRAHU PRED KAZNIJO.

Pri novomeškem okrožnem sodišču so imeli v zaporu 23-letnega Antona Rodiča, po poklicu knjigoveza, doma iz Velikega Gabra na Dolenjskem. Fanta so zaslačili na podstrešju nurnopeškega župana, kjer se je hotel polastiti precejšnjega plena. Preden je mogel načrt izvršiti, so ga domačini našli in ga izročili orožnikom, ki so ga privedli v Novo mesto.

Tone Rodič se je zelo bal posledic in je ves obupan v zaporu ponudil nekaj žeblicev, zdrbljeno steklo in podkvice, ki si jo je strgal s svojega čevlja.

IMATE ŽE TA PRIROČNI ATLAS?

V teh kritičnih časih je vsakemu čitatelju dnevnih vesti potreben ta priročni ATLAS, ki ga pošljemo našim naročnikom po najnižji cen. — Naročite ga še danes!

Velikost 9 1/2 x 14 1/2 inčev

48 velikih strani; 32 barvanih zemljevidov tujih držav in 9 zemljevidov Zdr. držav in zastav vodilnih držav; 45 svetovnih slik popolnoma o-snaženih; Zanimivi svetovni dogodki.

Najnovejši zemljevid kaže cel svet in tudi: RAZDELITEV POLJSKE MED NEMČIJO IN RUSIJO ITALIJANSKO OSVOJITEV ALBANIE PRIKLJUČITEV ČEHOSLOVAŠKE K NEMČIJI NOVA FINSKO-RUSKA MEJA

Cena 25 centov

Posljite svoto v znamkah po 3 oz. po 2 centa.

Posebnost:

HAMMONDOV ZEMLJEVID, KI SAM SERE POPRAVLJA KUPON, ki ga dobite s atlasom in ko ga izpolnite in pošljete k izdajatelju zemljevida, vam daje pravico, da dobite dodatne zemljevide z novimi mejami vojskujočih se držav, kakor bodo premenjene po sedanjih vojni.

Naročite Atlas pri: "GLAS NARODA" 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Tudi aluminija-ža žlica mu je poslužila v ta namen. Istočasno si je prerezal žile na podlehju. Trpeče hude posledice je bil Rodič prepehjan iz zapora v bolnišnico usmiljenih bratov, kjer so ga po nekaj dnevih nege popolnoma ozdravili. Po okrevanju je moral Rodič pred kazenski senat, ki ga je obsodil na 4 leta ječe. Kazen je Rodiča močno pretresla in znova je pričel premišljevat, na kak način bi si vzel življenje. Ponovno se mu je posrečilo, da je v celici prišel do žeblicev, ki jih je mukoma spravil v svoj želo. Žeblice so mu močno ranili notranje organe in je moral biti znova prepehjan v bolnišnico usmiljenih bratov. Zaradi večje varnosti so dali Rodiča v posebno sobo na izolirnem oddelku, kjer je bil nadzorovan. Redkega pacienta so nadzorovali bratje zavoda, ki so skozi okence v vratih motrili vsak Rodičev gib. Bratje so si mnogo prizadevali, da bi obupanemu bolniku pragnali samomorilne misli. Fanta so vneto tolažili, naj mirno vzame kazen za pokoro, saj mu bo lepo vedenje gotovo zmanjšalo kazen. Kljub vsem tolažilnim besedam je Rodič neprestano tožil, da življenje v takih prilikah nima zanj nobenega pomena več.

OCI MVE OBSTRELIL ZETA.

Pri Kosmovih na Dobravi so že dalje časa prepri v hiši. Pričeli so se, ko se je bil priženil v hišo Jože Rezar iz okolice Kranja. Nedavno večer je prišel iz Radovljice domov zet ba je nekoliko vinjen in pričel napadati tasta, ki je bil tudi nekoliko vinjen zaradi nekega denarja. Kakor vedo povedati priče, sta se pripravjoča pograbila in zet je stikal očima za vrat. Tast pa se nje je izpulil iz rok in pobegnil v kamro, ki jo je za seboj zaklenil. Zet se je zaletal v vrata. Ko pa je videl, da jih ne more odpreti, je pograbil sekiro in razbil vrata. V tem trenutku pa so počili v kamri strelji. Dve kroglji iz samokresa sta se zapčili v zetova prsa. Rezar se je

LASTNIKA RUDNIKA JE ZAPREL V ROV.

Sodnik mariborskega okrožnega sodišča je razpravjal o zanimivem slučaju proti rudarju Antonu Lahu do Velike Nedelje. Mož je bil zaposlen v rudniku v Vičancih, ki je last Antona Peska, v najem ga pa

NEVERJETNO PRENEHANJE REVMAČNIH BOLEČIN

Nikar po nepotrebnem ne prenašajte bolečin v kitah. Na tisoče ljudi je bilo nepričakovano rešenih revmač-nih bolečin, bolečin v kitah in zgibih s priprostimi drgnjenjem s Pain-Expeller-jem. To nenavadno zdravilo naglo pomaga. Do sedaj je že bilo prodanih nad 17 milijonov steklenic. Kupite Pain-Expeller. Zahtevajte Pain-Expeller s sidrom na steklenici.

Peter Zgaga

V nedeljo so zaprli Svetovno razstavo v New Yorku.

Ta teden bodo že začeli podirati dragocene naprave in izpreminjati razstavišče v ogromen park.

Izvemši zimske mesece je bila razstava dve leti odprta. Dosti ljudi si jo je ogledalo, toda še premalo.

Kdor je ni videl, je zamudil življensko priliko, kajti take razstave ne bo več, že vsaj ne začasa sedanje generacije.

Žadnji dan je bil na razstavišču strahovit naval.

Policija je imela precej opravka, kajti sleherni je skušal kaj odnesti za spomin.

Če bi bilo to dovoljeno, bi si občina prihranila velike stroške s podiranjem in pospravljanjem, kajti obiskovalci bi že poskrbeli, da bi ne ostal kamen na kamnu.

Letos ni bilo na razstavi jugoslovanskega in ruskega pavilijona.

Jugoslovanskega ni nihče prav posebno pogrešal, ker ni odgovarjal svoji svrhi, ruskega, dasi je bil najbolj veličasten, se je pa občinstvo že lansko jezen izogibalo zaradi neobičajne kupčije, ki jo je sklenil Stalin s Hitlerjem.

Nemčija je pred tremi leti zarentala prostor na razstavišču, pa je pozneje pogodbo preklicala, dobro vedoč, da se bo nečesa lotila, kar ne bo prijalo civiliziranemu svetu.

Nemški pavilijon bi bil obiskovalec le v v zgražanje in nevoljo.

Razstavile so pa Poljska, Čehoslovaška, Danska, Norveška, Holandska in Belgija, torej države, ki jih smatra Hitler za podjarmljene in za del nemškega imperija.

Poleg danske zastave na danskem pavilijonu je bil napis: — Na danskih tleh je danska zastava prepovedana. Je pa še prostor na svetu, kjer more svobodno vihрати. V svobodni Ameriki je ta prostor.

Prejšnji teden mi je pisal iz Arlingtona v državi Vermont moj dober prijatelj Floyd Miklič:

"Vkratkem te obiščejo rojaki Anton Primšar, Louis Brezic in Frank Krašovec. Pri meni so dokončali delo, zdaj so jo pa mahlnji proti Little Falls, N. Y. Želim jim mnogo zabave."

Omenjeni so slovenski gozdarji, vsi trije postavniki fantje. Kdo bi jim zameril, če si po večmesečnem trdem delu v gozdu privoščijo nekaj zabave!

Primali so jo torej v New York in so ob tej priložnosti tudi mene obiskali.

Ker je New York vse nekaj drugega kot je pa gozdarska kempa v Arlingtonu, se je Franku Masletu zdelo, da bi ne bilo napačno, če jih spremljam.

Pridružili sta se jim pa še Reza in Beta, da sta jim delali v velikanski gneči na Svetovni razstavi pot.

Če bi ne imeli teh dveh spremljevalk, bi namreč prav daleč ne prišli.

Rezi in Beti so se pa še policijani unikal, tako da je bila vsepovsod prosta pot.

Clevelandski "Skrat" je te dni omenjal nerodno prevajanje iz tujega jezika v slovensko.

Prevajalec mora vpoštevati smisel besede, ne pa besede same, če ga noče polomiti.

Nekoč sem vedel dosti klasičnih primerov, kakšen bi prevod ne smel biti. Dva sta mi še vedno ostala v spominu.

"Vodenica srčne zaklopnice" je bolezen, ki se imenuje po nemški "Hertzbeutelwassersucht".

Neki modrijan je ta izraz takole poslovenil: — Srčna mošnja vodo išče".

Neki nemčur se je spravil na prevajanje pristnih slovenskih krajevnih imen v nemščino.

Ali veste, kako je ponemčil "Cerknico pri Rakeku"?

Kolikor mogoče dobesedno: "Krepiendorf bei Krebslein".

Prisegel bi skoro, da takih mojstrov niti Cleveland ne premore.

SMRT DOBRE MATERE.

V Trnovem pri Hrski Bistrici na Notranjem je umrla Jožefa Zajčeva, vdova tajnika trnovske Posojilnice in bivšega podžupana, ki je umrl že leta 1915. Kot vdova je blaga mati vzgojila 11 otrok, ki so vsi živi in je vsem lepo uravnala pot v življenje. Dobrotljivi materi pa ni bilo dovolj skrbni za lastne otroke, vzgojila je tudi še nekaj tujih. Po rodu je bila iz Mlakarjeve družine na Dolenjskem.

UŠČEM brata ANTONA KRUSNIK.

Pred kakimi 30 leti je živel v Cleveland, O. ali okolici. Za njega bi rada zvedela sestra Frances Krusnik, omožena FRANCES CERAR, 1811 Cermak Rd., Chicago, Ill.

(3x)

ADVERTISE u "GLAS NARODA"

Najboljši prijatelj

v nesreči vam je:

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA BRATSKA, DELAVSKA PODPORNJA USTANOVA

Sprejema moške in ženske v letih od 16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

CLANSTVO: 52,000

PREMOŽENJE: \$8,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan: 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Kratka Dnevna Zgodba

Krosna

OTON ŽUPANČIČ: Ko sem bil po dolgih letih zopet v Vinici, me je povabil Feliks Mentan, naj pogledam v njegovo hišo. Vstopim in vzkliknem: "Kaj - statve imate?" "Krosna," mi je rahlo po pravil, "snaj jih imajo do malega v vsaki hiši."

"Vidite," pravim, ko žena konča, "tu stoji krosna - prestol hišne gospodinje, krosna, ki so nekoč oblačila moško in žensko Belo krajino, kakor jih poznam od mladih kolen in vendar ne poznam. Tako dolgo jih nisem videl, da se mi je vse razpuhtelo, podoba in beseda. In to meni, ki nosim v sebi toliko podob in besed. In isto je z drugimi stvarmi življenja. Ne bi znal več naštetih vseh delov voza, kolovrata, raznega orodja. In večina naših meščanov, tudi ako so izšli iz sela, ne ve več kaj prida o kmetijskem delu in besedi, ki ga spremlja od kraja do konca in se ga tesno ovija, ker se je iz njegove rodila. Vse to bi mi meščani in pomeščanjenci morali imeti v sliki, ako ne v modelu, in poimenovano do zadnje podrobnosti, da bi nam bilo vedno priučujoče. Tako se nam vse zjuna v meglo in mrak, da ne poznamo več ni stvari ni besed zanje. To je velika škoda za domačnost našega mišljenja, za bogastvo jezika, za nazornost predstav, za živost govornice in stvarno izrazitost pisanja."

— kmalu pridi, presenečenje te čaka iz Vinice." "Kaj?" "Boš že videl. Lepo igračo si dobil; ali pa ni igrača." Vrabea — konjička, ki v riti piska, gotovo ne, v Vinici jih ne delajo. Kaj neki bo? Po hitim domov — v družina v krogu sklanja glave nad mizo in nekaj občuduje; na mizi pa stoji lična krosna, iz bukovine izdelana, z osnutkom in vsem, kar je treba, vsak del s številko, in na bila privezan listič s številkami in izrazi. Poleg priloženo pismo s podpisom: "Mike Prokšelj, učencec meščanske šole v Črnomlju."

Obudi se mi daven spomin. V Dragatušu pri Perčevih so imeli krosna. Kadar sem prišel k njim v vas, me je zmeraj zamikalo seči na polico po "Zgodbe" s starinskimi podobami, ki so se mi zdele prikupnejše od podob v šolskih "Zgodbah". Več so imele povedati moji domišljiji. In zdaj, pred Mentanovimi krosni se domisljam, kako sem takrat bral o Goljatu: "Nosil je bronaste škornje in sulico, debelo kakor tkalsko vreteno — ki mu pravi pravi "vratilo" — in mi je pri tem zrasla velikanova postava v pravo razmerje; sključiti se mi je moral, drugače bi bil z glavo predrl strop Perčeve hiše."

Zdaj imam krosna doma, tak, kakršna stoji v Mentanovi in še marsikateri hiši v Vinici in okrožju, samo v pomanjšani obliki. Po njih merilo je Goljat pritlikavec. In s tem, dragi, Mike, ki si bistro gledal in ves čas molčal, kakor da te ni, potem pa storil, kar se ti je zdelo prav, srčna ti hvala za prelepo, domišljeno darilo. Del Bele Krajine si mi poslal, vonj mladosti in dragih spominov. In tako, kakor stoji zdaj pri meni tvoja krosna, dragi Mike, bi morala stati okrog vsakega izmed nas, ki smo se ločili od doma, vsa hiša s človekom in obleko, z opravo, orodjem in posojem od kleti do stlemena, in skedenj in kašča in vsa gospodarska poslopja, kovačnica, malinica, zidavnica s prešo, vse, kar nas je nekoč obkrožalo, bi morali imeti ves čas plastično pred očmi in vedeti vsemu pomen in imre, kakor poznamo, ali bi vsaj morali poznati tovarne in vse naprave sodobnega življenja, med katerim se vsak dan kretamo. A nikar se ne boj, Mike, da ti dajem s tem nove naloge. Sebi jih dajem in slovenskim pisateljem.

Ogledujem si krosna, otipavam jih. V tem pride ded, Feliksov oče, njegova mlada žena v beli noši prinese vina in prigrizek. Ded, ki je bil dolgo dobo v Ameriki, mi nazdravi: "Good luck!" in mi pomežikne, češ, midva se že razumeva. Trčimo, prigriznemo. Jaz ne morem odtrgati oči od krosen, izprašujem, se motovilim okrog njih, in žena mi s polnim razumevanjem za moje zanimanje razkazuje in imenuje posamezne sestavine, jaz si zapisujem izraze in nervozno rišem.

Mladi Mike Prokšelj, tri najstarejši dečki z onkraj kolpe sorodnik moj in Mentanovih — kdaj in odkod se je bil vzela? — mladi Mike je pri teh besedah bistro pogledal. Gospodinja mi je razkazala in razložila še kolovrat, rašek, v melodičnem viniškem jeziku, ki se ji je mehko in zvončeno snoval iz mladih ust, da jo je bilo slast poslušati. Lepo sem jih zahvalil vsem skupaj, zlasti njo, še predenjo to in ono, za slovo obžaloval, da ne morem krosen zadeti na ramo in jih odnesti v Ljubljano sebi in drugim v veselje in pouk. Mike je bistro gledal.

"Nu, sedi pa jih poženi, naj vidi, kako to teče," pravi ded. In žena zleze na klop, pritisne na cokelj, krosna suho zaklopočejo, roke potakajo čolnek, pritolkavajo z bili in žena mi med delom razlaga pomen in opravilo brda z zobci, bil, ničalnic z okenci, gornjega in zdolnjega vratila in tako dalje vse do puha, ki se nabira na platnu in se imenuje "mah." Do dvajset izrazov sem si zapisal, vesel obilne bere.

V Ljubljani še ves t opel od mnogih vti-ov iz Bele krajine, sem hotel pripovedovati o svojem odkritju vsakemu, ki me je hotel poslušati, zase sem pa še in še pregledoval svoje zapiske in si ključal v spomin vse podrobnosti. Ali dolžnosti so me vpregle, in po malem so spomini zopet bledeli. Malo pred božičem mi v uradu zapoje telefon: "Tukaj Ani

Kdo je odkril Hollywood

Še leta 1913 so bili filmski ateljeji raztreseni po vsej Ameriki. Imeli so jih v Los Angelesu prav tako kakor v Chicagu. Hollywood je bil takrat še neznatna naselbina blizu Los Angelesa. Ime je dobila naselbina od tega, ker je v okolici dobro uspeval jasmín (the holly — wood — drevo). Razen dnevov, ko so snemali filmske prizore, je bilo to mirno dolgočasno mestec.

Nekega dne se je izprehajal tam po bulvarju Sunset, mladi škotski slikar Robert Brunton. Na vogalu ulice je opazil navaden skedenj. Posloje mu je pa nekako ugajalo in narisal ga je. Brunton je bil doma iz Edinburga in delal je osnutke dekoracij za londonske gledališče Drury Lane. V Ameriki se je mudil z ravnateljem tega gledališča Irvingom na študijskem potovanju. Videč ameriško filmsko delovanje, je sklenil zgraditi velike ateljeje prav v Hollywoodu. Film ga je tako očaral, da se je ločil od Irvinga in ostal v Kaliforniji. Začel je iskati moža, ki bi mu mogel pojasniti svoj načrt velikih ateljev. Končno je našel Jesse Laskeja. Ta je bil prvotno trubač, pozneje gledališki pisatelj, končno pa izdelovalec filmov. Izbornega režiserja je imel v igralcu Cecilu B. De Millev. Brunton je našel prvega moža. Lasky je bil tako navdušen za njegov načrt zlasti ko je zvedel, da se dobe zemljišča v Hollywoodu po smešno nizki ceni. Kupil je

SLOVENSKO PEVSKO in DRAMATIČNO DRUŠTVO "Domovina" VAS VABI NA IGRO:

"Turski Kriz"

(v štirih dejanjih)

Igra je zgodovinska, iz časov, ko so Turki napadali naše pokrajine

v nedeljo, 3. nov.

VSTOPNINA 50 CENTOV PRIČETEK OB ŠTIRIH POPOLDNE V SLOVENSKEM DOMU 253 IRVING AVE., BROOKLYN, N. Y.

JUGOSLAVIJA MED DVEMA STOLOMA

Jugoslovanski uradni krogi se navidezno ne zmenijo mnogo za razširjenje vojne in so se naglo zavedli položaja. Napovedana kabinetska seja je bila celo odgodena v namenu, da ne bi bila prezgodaj označena vladna politika. Vojaški dopisi so bili preklicani, toda gotovi krogi pravijo, da je to popolnoma normalno. V vojnem ministertvu je precej živahno in vojni minister general Milan Nedić je imel sinoči več konferenc z vladnimi voditelji, toda na zunanji ni bilo v vojaškem oziru nič važnega ukrenjenega. Večkrat pa so imeli daljši razgovor s kraljevim namestnikom knezom Pavlom ministrski, predsednik Dragiša Cvetković, general Nedić in turski poslanik.

DELAVSKE VESTI (Nadaljevanje s 1. strani.)

podpolkovnik Brehon Somervell, je izdal 17 strani obsega-jočo knjižico, iz katere je razvidno: WPA šivilje in krojači so izgotovili nad 16 milijonov oblek, sraje in perila, kar je bilo vse razdeljeno med mestne reveže. V zvezi z welfare departmentom je bilo razdeljenih nad 331 milijonov funtov mesa in nad 64 milijonov kvartov mleka.

Ameriška letala za Avstralijo

Avstralski vladi je bilo sporočeno, da si lahko nabavi nekaj ameriških letal, ki so bila prvotno namenjena za Siam in so zdaj zadržana na Filipinskem otočju. A. W. Fadden, avstralski minister za zrakoplovbo, bo predložil tozadevni predlog avstralskemu kabinetu. Letala sicer niso najmodernejšega izdelka, vendar so uporabna za vse vojaške in transportne namene.

Cigarete ...

Meseca septembra je bilo izdelanih v Združenih državah 14 tisoč 889 milijonov tisoč 717 cigaret.

IZ AMERIŠKEGA PISMA SO IZGINILI DOLARJI

Posetnica Marija Puhajeva iz Rošpoha je prejela od svojega svaka Jakoba Puhaja iz Amerike navadno pismo. V pismu je bilo sporočilo, da ji prilaga 20 dolarjev. Ni pa bilo o dolarjih ne duha ne sluha. Ko si je natančno ogledala pismo, je dognala, da je bilo pismo že odprto in da ji je nekdo izmaknil iz pisma vseh 20 dolarjev. Z zadevo se pečajo orožniki, ki so pričeli s poizvedbami. Sum se je vse bolj zgoščeval na osebo začasnega dostavljajca pisem Albina Cafuto, ki je slednjič priznal, da je pismo spretno odprl, vzel 20 dolarjev in pismo spet zalepil z gumijevim lepilom. Tudi je ponaredil podpis na dostavnici. Glede denarja je dejal, da ga je izgubil. Pozneje je zatrjeval, da ga je izročil svoji ljubici, ki pa ni imela o vsej zadevi niti pojma. Cafuta slej ko prej trdovratno molči glede tega, kaj je storil z ukradenimi dolarji.

40-URNI DELOVNI TEDEN

Soglasno z določbami Wagnerjeve postave je bilo 24. oktobra uveden v vseh meddržavnih podjetjih štirideseturni delovni teden. Meddržavna podjetja so tista, ki pošiljajo svoje izdelke iz države v državo. Gospodar, ki bo silil delavca delati več kot štirideset ur na teden, mu bo moral plačati za nadurno delo poldrugo plačo. Vsled te odredbe bo na do-

aker po 300 dolarjev. Tudi les je bil tam poceni, delavske mezdje pa za 25 odst. nižje, kakor na vzhodu. Prvi film, ki sta ga izdelala tu Lasky in Mille je bil "The Skuaw Man" s slavnim gledališkim pisateljem in igralcem Dustinom Farnumom. Vrgel jima je toliko, da je bila nadaljnja proizvodnja filmov že zagotovljena.

MEHIKA PREPOVEDALA IZVOZ.

Mehiška vlada je zadržala eksporte starega železa in živega srebra v azijske in evropske države. Iz zanesljivega vira se je zvedelo, da bo uvedla tudi embargo na vojni material in na živila.

Pošiljatve železa, živega srebra in moke na Japonsko so bile zadržane.

V Manzanillu, važnem pacifiškem pristanišču je 1700 ton moke, ki je po naročilu zveznega generalnega pravdnika ne smejo naložiti.

KRALJ LEOPOLD JE ŠE VEDNO JETNIK.

Belgijski kralj Leopold je še vedno "prostovoljen" jetnik v Laeken palači pri Bruslju.

Vsak dan se pa po-vetuje z zastopniki nemških oblasti in belgijskimi voditelji.

Skozi ograjo ga je mogoče vsak dan videti, ko se izprehaja po vrtu. Na vratih je velik napis: "Vstop prepovedan po naročilu nemškega vrhovnega poveljnika."

Poučni spisi

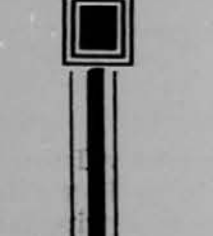
- ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO. Sestavil dr. F. J. Kern. Vežan. Cena \$2.00
BODOČI DRŽAVLJANI naj naroč knjižico - "How to become a citizen of the United States". V tej knjigi so vsa pojasnila in zakoni za naseljene. Cena 35c.
DENAR. Spisal dr. Karl Engler. 230 strani. Denarni problem je zelo zapleten in težaven in ga ni mogoče storiti vsakoturn jasnega. Pisatelj, ki je znan česki narodno-gospodarski strokovnjak, je razširil svoje delo tako, da bo služilo slehernemu kot orientacijski spis 9 denarju. Cena 50c.
DOMAČI ZDRAVNIK. Spisal Sebastijan Kneipp. 240 strani. Cena \$1.25
DOMAČE ŽIVALI. Spisal Damir Feigel. 72 strani. Cena 50c.
DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK, spisal Franjo Dular. 278 strani. Cena trda vez. Cena \$1.50
Zelo koristna knjiga za vsakega živinorejca; opis raznih bolezni in zdravljenja; slike.
GOVEDOREJA. Spisal R. Legvart. 143 strani. 8 slikam. Cena \$1.—
KOKOŠEREJA. Sestavil Valentin Razingger. 62 strani. Broš. Cena 50c.
KNJIGA O LEPEM VEDEDJU. (Urbani.) Vez. Cena .75c.
KNJIGA O DOSTOJNEM VEDEDJU. 111 strani. Cena 50c.
KRATKA SRBSKA GRAMATIKA. 68 strani. Cena 30c.
MLEKARSTVO. Spisal Anton Pevc. 8 slikam. 108 strani. Knjiga za mlekarje in ljubitelje mlekarstva sploh. Cena 50c.
NAJVEČJI SPISOVNIK. — 156 strani. Cena 50c.
NAŠE ŠKODLIVE ŽIVALI v PODOBI in BESEDI. Opisal Fran Erjavce, 224 strani. Broš. Cena .25c.
OBRTNO KNJIGOVODSTVO. 258 strani. Vez... Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stvarstvo, umetno in strojno ključavničarstvo ter železnicarstvo. Cena \$1.—
OKRITJE AMERIKE, spisal H. MAJAR. Trije deli: 102, 141, 133 strani. Cena mehko vez. Pojden in natančen opis odkritja novega sveta. Spis se čita kakor zanimiva povest ter je sestavljen po najboljših virih. Cena 50c.
PRAKTIČNI RAČUNAR. Trda vez. 251 str... Priročna knjižica, ki vsebuje vse, kar je pri nakupu tu prodaji potrebno. Cena 75c.
PROBLEMI SODOBNE FILOZOFIJE Spisal dr. F. Veber. 341 strani. Knjigo toplo priporočamo vsakomur, ki se hoče seznaniti s glavnimi črniimi sodobne filozofije. Cena 50c.
SLOVENSKO-NEMŠKI SLOVAR. Sestavil Dr. F. Bradac. — 625 strani. Cena \$1.25
UMNI ČEBELAR. Spisal Frank Lakmayer. 163 strani. Cena \$1.—
VELIKI SLOVENSKI SPISOVNIK. Sestavil H. Podkrajšek. — 437 strani. Cena \$1.—
VELIKI VSEVEDEŽ. 144 strani. Zbirka zanimivih in kratkočasnih spretnosti; burke in šaljivi poskusi; vedeževalna tabela; punktiranje; zastavice. Cena \$1.—
ZDRAVILNA ŽELIŠČA. 62 strani. Cena .25c.

Kuharske KNJIGE

LJUDSKA KUCHARICA

Najnovejša zbirka navodil za kuhinjo in dom. Cena 50c.

KNJIGARNA "GLAS NARODA" 216 West 18th STREET NEW YORK

DARILNE POŠILJATVE v JUGOSLAVIJO in ITALIJO
100 DIN. — \$ 2.25
200 DIN. — \$ 4.20
300 DIN. — \$ 6.—
500 DIN. — \$ 9.75
1000 DIN. — \$19.—
2000 DIN. — \$37.—
V DINARJIH
100 LIR — \$ 5.80
200 LIR — \$11.25
300 LIR — \$16.65
500 LIR — \$27.50
1000 LIR — \$54.—
2000 LIR — \$107.—
V LIRA H
Ker zaradi položaja v Evropi parniki nereditno vozijo, tudi za izplačila denarnih pošiljatev vzame več časa. Zato pa onim, ki žele, da je denar naglo izplačan, priporočamo, da ga pošljejo po C A B L E ORDER, za kar je treba posebej plačati \$1.—
Vse del razmer v Evropi ni mogoče v Jugoslavijo in Italijo nakazati denarja v DOLARJIH, temveč samo v dinarjih oz. lirah. Isto velja tudi za vse druge evropske države.
SLOVENIC PUBLISHING CO.
111 POTNIŠKI ODDELEK
216 West 18th Street, New York

V METEŽU

— Roman — Spisala: MARLJA KMETOVA. —

30

"Zakaj ste tako lepi? Zakaj me pijete in pijete? Zakaj nimam miru, če vas pogledam, če le zaslutim vašo bližino? Zakaj me vznemirjate? Vse sem bil že zavrgel, zdaj pridete in mi razderete vso močno stavbo! Čudovita ženska ste," je dodal in si grizel ustnice in Tina se je zdelo, da v njem vse poka in se bo raztrčel na drobne kosce. Dejala pa je:

"Kaki čudni pokloni so v vaših besedah! Pa ne, da je to spet sama ironija?"

"Sami veste, kako je," je odvrnil temno Pirc in se zagledal na morje.

"Izginiti ne morem," je dejala Tina in se poredno nasmehnila.

"Saj tudi ne smete."

"Kdo mi brani?"

"Jaz," Pirc se je vzravnil in jo temno pogledal.

"Kdo ste vi, go-pod! Dovolite, dovolite..."

"Pač človek — Tina, tvoj človek sem, pa konec — in to že zdavnaj veš." Potem se je okrenil in se pridružil ostalim. Tina je obstala kakor vkovana, burno ji je atripalo srce in tudi njej se je zdelo, da se bo zdrobila na kosce. Tedaj jo je nalahno prišla Melanija za roke in dejala:

"Tina, pazi se!"

"Kako? Ne morem več," je odvrnila Tina in se šele zdaj zavedla, da se je izdala Melaniji, in je koj vedela, da Melanija vse ve in ju je opazovala ves dan.

"Zapri se vase, zapri v dom, ne glej okrog. Gornika ne žali, sebe ne vleci v pogubo! Tina, kaj ne veš? Mlakar, Gornik, zdaj ta — kam hočeš?"

"Jaz ničesar nečem, to je tako in je tako — a ti, Melanija, kako bi ti vse to razumela! Nikar si ne prizadevaj, vse nič ne pomaga in ne pomaga in ne pomaga."

"Na Vando pomisli!"

"Sploh nimam misli. To je ogenj." Melanija se je žalostno nasmehnila.

"Ne vidiš konca?"

"Nočem."

"Da bi bila že skoraj doma!"

"Kaj ni bilo prijetno?" jo je vprašal Rižnar

"Grdo je in nikamor več ne pojdem. Tako do dna vem, kaj je dom — hvala Bogu — in vse drugo je umazano."

Rižnar se je začuden ozrl v njeno lice in lepo mu je bilo, da ima človek, ki hodi res po njegovi poti.

Po doli pa je v tistem času dejala Pircu.

"Zakaj me mučiš?"

Pirc se je zdrzil in jo pogledal v razorani obraz.

"Ne mislim na nikake muke. A mi dva sva končala."

"Nisva! Ti si moj!"

"Vsakak beseda je odveč!"

"Tina ti ni odveč?"

"Vi ste gospa Bizjakova in jaz sem doktor Pirc. Klanjam se."

"O, ti puhli, prevzetni človek! Nikdar ne pozabim tega dneva. Prav, da sem te spoznala do dna! A ti me se ne poznaš. In tudi jaz — klanjam se!"

Ponosno se je vzravnila in šla k Meti, ki se je pogovarjala z Gornikom, in tudi Tina je bila počasi prišla k njima. Vsa je žarela in je bila resnično lepa. Meta ji je skrivaj šepnila:

"Pircu nisi kar tako. Nevaren človek je."

"In tudi jaz sem nevarna," je dejala Tina.

"Kaj tako?" se je začudila Meta.

"Tako," je dejala Tina in Meta je prebledela in si dejala v mislih: "Zdaj pojde vse, kamor mora iti," in je bila ves čas zamisljena.

Gornik je prijel Tino za roko in rekel:

"Toliko srčce, Tina, kako sem ti hvaležen! Saj ne veš, kako zelo, zelo, zelo si vsa v meni!"

Ko so se v Trstu razhajali, je neopazno pristopil Pirc k Tini in ji šepnil:

"Da veš — midva — in ničesar drugega. Moja si!"

Tina je vzdihnila in je vedela, da govori resnice. Gornik pa je segel Pircu v roke in dejal:

"Videli ste mojo srečo. Čestitajte mi!"

"Čestitam vam; z bogom!"

"Jaj, mama, kaj je res mogoče, da sem spet v Trstu in te spet vidim in te vidim zares, prav zares in ne le v sanjah? Mama, mama," je vzkliknila Vanda, ko se je bila pripeljala na velikočrno počitnice in se je oklenila Tine, kakor bi jo hotela obdružiti za vse večne čase in le zase.

"Vanda, tudi jaz sem te vesela," je mirno dejala Tina in je imela solze v očeh.

"Bog daj, Tina," se je odzvala Tinina mati, ki je bila spremila Vando v Trst in si je prišla ogledat novi Timin dom.

"Pozdravljeni, mati; vesel me, da ste prišli — in tu — Andrej!"

"Lepo, lepo," je dejala mati in Andrej je bil Vande in matere resnično vesel in ju je v živahnem razgovoru odvedel s perona.

"Prosim," je dejal in ju povabil v avto.

"Avto!" je vzkliknila Vanda. "Tvoj avto, mama?"

"Moj," je odvrnila Tina ponosno in pogledala mater, ki je povzela:

"Se vedela nisem glej, glej, zares ste bogati."

In še bolj se je čudila Gornikovi vili in vrtu krog nje, in še bolj lepim sobam in krasni opravi. Ni mogla drugače, z obema rokama je prišla Andrejevo desnico in dejala:

"Hvala ti, Andrej" in solze so se zableščale v njenih očeh in zabolelo jo je, da ni to Tinin prvi mož.

"Ne, mati, Tini hvala, Tini in vam, ki ste mati take hčere. Njej moram biti hvaležen jaz," je govoril Andrej.

"Ah," je zamahnila mati z roko, "kaj bi o tem! Jaz že vem, kako in kaj. Pa Tina," je dostavila božji tiho in potegnila Andreja k sebi na zofo, "kakšna je?"

"Kako?" je vprašal Andrej in se sklonil k njej.

(Nadaljevanje prihodnj.)

Obvezna vojaška služba

Dne 16. oktobra so se moški v starosti med 21. in 36. letom registrirali za obvezno vojaško službo v zmišlu zakona Selective Training and Military Service Act. Red, po katerem bodo bi registriranci vpoklicani v vojsko, se določi potem narodne loterije, ki se bo vršila v Washingtonu dne 28. oktobra.

Visok federalni uradnik b6 z obveznicami očmi izbral iz velike steklene posode zavitke, noseče gotovo številko. Te redne številke začnajo z 1 in gredo do najvišje številke, registrirane z katerimkoli lokalnim boardom širom Združenih držav. Pred tem bo vsak lokalni board potom izžrebanja nakazal vsakemu registrirancu njegovo serijalno številko. Oni, katerih serijalna številka bo najprej izžrebana v narodni loteriji, bodo najprej poklicani za vojaško službo. Recimo, da prva izžrebana številka bo 1445 in druga 768. Tedaj je vsakem lokalnem okraju bodo vsi ljudje, ki jim je bila dana serijalna številka 1445 oziroma 768, najprej pozvani, da vzadostijo vojaški obveznosti. Ako v kakem distriktu ni tako visoke številke kot 1445, tedaj bo oni, ki ima številko 768 dobil red števil 1.

Predno se obdrži narodna loterija, mora vsak lokalni board objaviti in javno nabiti seznam serijalnih števk, odkazanih vsakemu registrirancu, tako da more vsakdo vedeti, kako številko ima.

Dasi oni, ki je dobil redno številko prvega izžrebanja, ni še s tem rečeno, da bo on prvi, ki bo vpoklican v vojsko. Mogoče, da ne bo nikoli vpoklican. Kaj nekoliko dni po loteriji bo vsak lokalni board poslal vprašalno polno 'questionnaire' ljudem po redu, kakor so bili izžrebani. Podane informacije utegnejo imeti za posledico, da bo postavljen v zakasnjen (deferred) razred.

Ob izpolnjenju vprašalne pole mora vsakdo podati informacije o svojem telesnem stanju, vzgoji, zaposlenju, odvisnih sorodnikih, kriminalnosti, vojaški službi, državljanstvu itd. Inozemec mora poleg izjaviti: 1. svoje sedanje oziroma poslednje državljanstvo; 2. dolgotrajno bivanje v Združenih državah; 3. da-li je zabil za prvi državljanjski papir, kje in kdaj; 4. da-li je že vložil prošnjo za drugi papir, kje in kdaj; 5. da-li se je registriral kot inozemec in številko potrdila, ako ga je dobil.

Vsak lokalni board ima posvetovalen odbor, ki pomaga izpolnjevati vprašalno opolo. Treba povrnti boardu vprašalno polo tekom petih dni, od kdaj je bila vročena. Ako kdo drugi hoče zahtevati postavljenje v listi obvezancev, na primer delodajalec, ki trdi, da je zaposlenje obvezancea neizogibno potrebno za narodno obrambo, mora izpolniti posebno tiskovino v istem roku.

Na podlagi podanih informacij bo board porazredil obvezance v sledeče razrede:

1. Oni, ki so na razpolago za takojšnjo vojaško službo.
2. Zaposlavljeni radi zaposlenja v bistveno potrebnih obratih; to le tedaj, ako njihovo delo je prepotrebno za narodno dobro in so stežka nadomestljivi.
3. Zaposlavljeni radi odvisnih sorodnikov, ako nabor bi imel za posledico težave za take odvisne ljudi. Dotični odvisni sorodnik mora živeti v Združenih državah.
4. Zaposlavljeni radi telesne ali umne nesposobnosti.

Nadalje bodo postavljeni v zakasnjen razred nekateri ljudje, ki so že odslužili vojaščino, nekateri vladni nameščenci, inozemci brez prvega papirja, duhovniki in bogoslovci in oni, ki jim vest zabranjuje vojaščino.

Torej inozemci, ki nimajo prvega papirja, niso podvrženi vojaški službi, marveč bodo postavljeni v razred 4, dočim oni, ki imajo prvi papir, bodo postavljeni v isti razred, kakor državljani.

Vsak lokalni board mora dati razumno število skupnega števila vpoklicanih vojakov. Prva skupina, kakih 30.000, bo pozvana v vojsko okolo 15. novembra.

DIVJIH ZVERI JE VEDNO MANJ.

Vsak človek čuti prirojen strah pred divjimi zvermi. Ti izključni mesojedci so bili vedno hudi sovražniki človeka. Ki ima zdaj sicer s svojim orožjem veliko premoč nad njihovimi zobmi in kremplji, vendar pa še vedno govori o njih z gotovim spoštovanjem in prirojenim občudovanjem. Orožje in razum sta pomagala človeku, da je začel izpodrivati divje zveri in da jih je malone že iztrebil. Mnogo je že primerov, ko morajo biti divje zveri zaščiten s posebnimi zakoni, sicer bi sploh izginile. Divjim zverem ljubiteljicam svobode in neomejenih prostranstev, je ostalo na zemlji le še malo prostora.

Najslabše se vodi velikim zverem. Manjše zveri se še nekoliko pribote v bližini človeških bivališč pravice življenja, ker se lahko skrivajo v omejenem prostoru obdelanega polja in negovanih gozdov. Najslabše se godi tistim divjim zverem ki jim je nujno potrebna naravna zaščita pro-te narave, džungle in pragozdov. Znani lovec P. T. Ethardton je zbral zanimive podatke, iz katerih je razvidno, da živi v Afriki samo še 11 do 12.000 levov, ki so zadnji predstavniki tega plemeni-tega živalskega rodu kraljev živali. Tudi tigrov, živčih v

PESMARICA
"Glasbene Maticе"
Uredil dr. Josip Čerin
Stane samo \$2.—
To je najboljša zbirka slovenskih pesmi za moški zbor. Pesmarica vsebuje 103 pesmi. — Dobite jo v Knjigarni Slovenic Publishing Co., 216 W. 18th Street, New York, N. Y.

Nova zaloga...
in tudi nekaj novih knjig in pisateljev
SLOVENSKE KNJIGE

DAMA S KAMELJAMI
Spisal ALEKSANDER DUMAS
Pisatelj sam pravi, da je knjiga uganka. Straniš vanjo kot v zastor, ki zakriva oder, kjer se bo igral kos življenja. In v tem slavem romanu se res igra velik kos zelo zanimivega življenja.
cena \$1.75

HUBERT
Spisal Paul Keller.
Roman iz lovskega življenja.
cena \$1.—

JERNAČ ZMAGOVAC
Spisal sloviti poljski pisatelj HENRIK SIENKIEWICZ
Kakor vsi njegovi romani, je tudi ta zelo zanimiv.
cena \$1.—

KRAJ UMIRA
Spisal JOŽKO JURAČ
Mladi koroški Slovenec zelo jasno in zanimivo popisuje življenje kmetov in rudarjev.
cena \$1.—

KAKOR HRASTI V VIHARJU
Spisal Strachwitz.
Zelo zanimiva povest iz domačega življenja.
cena 75c

MOJE ŽIVLJENJE
Spisal IVAN CANKAR
Najboljši slovenski pripovednik in pisatelj je Cankar, ki v tej knjizi pripoveduje marsikaj zanimivega iz svojega življenja.
cena 75c.

NA POLJU SLAVE
Spisal HENRIK SIENKIEWICZ
Pisatelj popisuje slavno zmago poljskega kralja Jana Sobieskega nad Turki pri Holotu in s tem osvobodilje Poljske. S to zmago je bila končana turška sila, pod katero so toliko trpeli tudi slovenski kraji.
cena \$1.—

ROŠLIN in VERJANKO
Spisal JANKO KERSNIK
Kersnik, ki je poleg Josipa Jurčiča naš najboljši pripovedni pisatelj, v tem romanu popisuje življenje in dogodke na gradu Dvor v dolini Krke na Dolenjskem. Roman je zelo zanimiv od začetka do konca.
cena \$1.—

OTROCI SOLNCA
Spisal IVAN PREGELJ
Poznani slovenski pisatelj popsuje čudovit svet med žarkostjo južnega solnca in senco hladne severne noči.
cena \$1.—

ROKOVNJAČI IZPOD TRATE
Spisal Kazimir Przerwa-Tetmajer.
Zelo zanimiva povest o divjem lovcu Gronitovskem.
cena 75c

SODNIKOVI
Spisal JOSIP STRITAR
Starosta naših pisateljev in praznaprav oče pravilne slovensčine v tem svojem romanu živo in zanimivo popisuje življenje na deželi.
cena \$1.75

SREČANJE Z NEPOZNANIM
Spisal MIRKO JAVORNIK
Pisatelj v knjigi pove isto, kot pove naslov: srečal se je z ljudmi, med katerimi so nekateri že mrtvi, drugi še živi. Njegova usoda je bila zanimiva, pri nekaterih tudi tragična. Pred vsem pa popisuje resnično življenje posameznih.
cena \$1.—

V ZARJE VIDOV
Spisal OTON ZUPANČIČ
Najboljši in že živeli slovenski pesnik podaja s to zbirko zopet nekaj umotvorov. Pesmi so posvečene njegovi ženi Ant.
cena \$1.—

ZADNI VAL
Spisal IVO ŠORLI
Poznani slovenski pisatelj nam v tej knjigi podaja zelo zanimive podatke o svojih doživljajih v Rogaski Slatin.
cena \$1.—

ZNANCI
Spisal RADO MURNIK
Poznani humorist v tej knjigi kaže razne značaje ter kajljgo sam označuje kot "Povesti in orisi."
cena \$1.25

ZIMA MED GOZDOVI
Spisal Pavel Keller.
V tem romanu rše dogodke na kmetih in posebno v gozdovih.
cena \$1.25

ZADNI MOHIKANEC
Spisal J. F. Cooper.
Dejanje se vrši v letu 1757, ko so še Indijanci kraljevali v lepi Mohawk dolini v kraju, ki obsega sedanji državi New York in Vermont.
cena \$1.—

Naročite pri:
KNJIGARNI "GLAS NARODA"
216 W. 18th Street,
New York, N. Y.
Poštino plačamo mi.

Rojakom priporočamo, da naročijo te knjige že sedaj, ker zaloga je omejena in zaradi evropskih razmer je težko dobiti v tem času dokladek.

ŽIVILA ZA EVROPO.
Henry Wallace, demokratski podpredsedniški kandidat in bivši poljedelski tajnik je v nekem govoru predlagal, naj v slučaju angleške znanje pošlje Amerika preobilico svojih živil v Evropo.
Za živila naj ne zahteva nobenega denarja, pač naj predstavljajo "dar Združenih držav demokratičkim in prijateljskim državam."
Če bi pa Nemčija zmagala, bi seveda ne bilo nič s tem predlogom.

Veliki Atlas sveta

Vojujoči se narodi v Evropi vstvarjajo zgodovino. Svetovnih vesti pa ne morete razumno zasledovati brez velikega in zanesljivega zemljevida, kot je naprimer Hammond's New Era Atlas of the World. "Res," boste rekli, "toda po končani vojni zemljevidi, ki so sedaj izdani, ne bodo več dobri." Toda vse drugo je res, kot ta trditev, ako vpoštevamo ta atlas. In tukaj pride poglavitna stvar. Z atlasom boste prejeli izkaznico, s katero boste proti plačilu 25 centov dobili dodatne zemljevide, ki kažejo premenjene meje vseh držav, ki bodo prizadete vsled mirovne pogodbe, in jih boste prejeli te-

kom 60 dni po zaključku vojne in ko bodo podpisane mirovne pogodbe. (Listek, ki je treba izpolniti in poslati naravnost na zalagatelja, je v vsakem atlasu.) Ti dodatni zemljevidi vam bodo do zadnje natančno izpolnili vaš svetovni zemljevid, ki bo natančno kazal Evropo pred vojno in po vojni v celi knjigi. Ta atlas velja samo \$2.75 za Združene države in \$3.— za Kanado. Ta veliki atlas dobite pri KNJIGARNI "GLAS NARODA", 216 West 18th St., New York. Z vsakim naročilom priložite knjigarna brezplačno 5 slovenskih knjig, ki jih izberite iz seznama na zadnji strani lista.

ugoditi njegovi želji, je Horvat dvignil palico, na kateri je imel pritrjen siljast železen klin, in zamahnil proti predstojniku, ki se je pa hitro umaknil, da se je izognil udarcu. Matijo Horvata so articulari oddali v zapore. Dvajset let je živel v doma in ko se je vrnil iz ujetništva v domovino, da bi spet naprej obdeloval svoj košček zemlje, je bilo posestvo v drugih rokah. Iskal je pravice in si pripravdal posestvo nazaj z dolgovi, ki so mu spravili imetje na boben. Jeza ga je zapeljala k nepremišljenemu dejanju, ki ga je zdaj privedlo v zapor.